

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ХОРЕОГРАФІЇ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

Олексій Жильцов
“ 14 ” 11 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ

МИСТЕЦТВО БАЛЕТМЕЙСТЕРА

для студентів 3 курсу

галузі знань 02 Культура і мистецтво

спеціальності 024 Хореографія

освітнього рівня першого (бакалаврського)

освітньо-професійної програми Хореографія

Київ – 2020

Розробники: Володимир Грек, доцент кафедри хореографії Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладач: Володимир Грек, доцент кафедри хореографії Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри хореографії

Протокол від « 31 » серпня 2020 року № 4

Завідувач кафедри [підпис] Володимир Грек

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 024.00.01 Хореографія (за видами) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 29.08.2019 р.

Гарант освітньої програми (керівник проектної групи) [підпис] Тетяна Медвідь

Робочу програму перевірено

___ . ___ 20 ___ р.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи [підпис] Алла Таранник

Пролонговано:

На 20__ /20__ н.р. _____ (______). «__» _____ 20__ р., протокол №__

(підпис) (ПІБ)

На 20__ /20__ н.р. _____ (______). «__» _____ 20__ р., протокол №__

(підпис) (ПІБ)

На 20__ /20__ н.р. _____ (______). «__» _____ 20__ р., протокол №__

(підпис) (ПІБ)

На 20__ /20__ н.р. _____ (______). «__» _____ 20__ р., протокол №__

(підпис) (ПІБ)

1. Опис предмета навчальної дисципліни.

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни за формами навчання
	Денна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	17/510 год.
Курс	3
Семестр	5/6
Кількість змістових модулів з розподілом:	2
Обсяг кредитів	5 (3/2)
Обсяг годин, в тому числі:	150 (90/60)
Аудиторні	72/38
Модульний контроль	4/4
Семестровий контроль	14/4
Самостійна робота	-/14
Форма семестрового контролю	екзамен/-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Мистецтво балетмейстера» є профільною в системі професійної підготовки майбутніх хореографів. Ця дисципліна, базується на знаннях, сформованих під час вивчення інших теоретичних та практичних дисциплін та передбачає використання студентами їх під час створення творчого проекту – хореографічної композиції.

Метою курсу є високоякісна хореографічна підготовка студентів до створення хореографічних композицій в різних стилях, видах та жанрах хореографічного мистецтва, формування балетмейстерського світобачення.

Головним завданням курсу мистецтва балетмейстера є формування професійного підходу до створення хореографічних композицій в процесі постановочної діяльності. Студент повинен ознайомитися з основними етапами балетмейстерської діяльності, основними законами та прийомами постановки

хореографічного твору, оволодіти знаннями, уміннями, прийомами та навичками постановки хореографічного твору.

У результаті вивчення студенти здобувають наступні компетентності:

Загальні компетентності:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- Здатність спілкуватися іноземною мовою;
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- Здатність бути критичним і самокритичним;
- Цінування та повага різноманітності та мультикультурності;
- Здатність виявляти ініціативу та підприємливість;
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- Здатність здійснювати ефективний комунікативний процес;
- Навички здійснення безпечної діяльності.

Фахові компетентності:

- Здатність аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку мистецтв, стильові особливості, види і жанри, основні принципи координації історико-стильових періодів світової художньої культури;
- Здатність розуміти теорію та практику хореографічного мистецтва, усвідомлювати його як специфічне творче відображення дійсності, проектування художньої реальності в хореографічних образах;
- Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної);

- Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків для забезпечення освітнього процесу в початкових мистецьких та позашкільних навчальних закладах;
- Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем в сфері професійної діяльності;
- Здатність сприймати новітні концепції, усвідомлювати багатоманітність сучасних танцювальних практик, необхідність їх осмислення та інтегрування в актуальний контекст з врахуванням вітчизняної та світової культурної спадщини;
- Здатність збирати, обробляти, аналізувати, синтезувати та інтерпретувати художню інформацію з метою створення хореографічної композиції;
- Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології (відео-, TV-, цифрове, медіа- мистецтва і т. ін.) в процесі створення хореографічного твору, його реалізації і презентації;
- Здатність здійснювати репетиційну діяльність, ставити та вирішувати професійні завдання, творчо співпрацювати з учасниками творчого процесу;
- Здатність використовувати принципи, методи, форми, засоби, інноваційні технології в організації освітнього процесу в початкових мистецьких та позашкільних навчальних закладах;
- Здатність володіти методикою викладання фахових дисциплін, основними методами хореографічної педагогіки;
- Здатність використовувати і розробляти сучасні інноваційні та освітні технології в галузі культури і мистецтва;
- Здатність використовувати традиційні та інноваційні методики для діагностування творчих, рухових (професійних) здібностей, їх розвитку відповідно до вікових, психолого-фізіологічних особливостей суб'єктів освітнього процесу;

- Здатність демонструвати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, вміти застосовувати їх як виражальний засіб;
- Здатність застосовувати набуті виконавські навички в концертно-сценічній діяльності, підпорядковуючи їх завданням хореографічного проекту.

3. Результати навчання за дисципліною.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

- Володіти знаннями в галузі історії мистецтв і використовувати їх з метою визначення виражально-зображальних засобів відповідно до стилю, виду, жанру хореографічного проекту;
- Визначати хореографію як мистецький феномен, розрізняти основні тенденції її розвитку, класифікувати види, напрямки, стилі хореографії;
- Володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом;
- Визначати місце хореографії в системі міждисциплінарних зв'язків з метою ствердження національної самосвідомості та ідентичності;
- Демонструвати володіння методиками викладання фахових дисциплін;
- Вдосконалювати виконавські навички і прийоми в процесі підготовки та участі у різноманітних фестивалях і конкурсах;
- Сприймати інформацію, творчо її переосмислювати та застосовувати в процесі виробничої діяльності;
- Володіти принципами створення хореографічного твору;
- Формулювати тему, ідею, надзавдання хореографічного твору, розробляти сценарно-композиційний план;
- Інтерпретувати задану тему хореографічного твору використовуючи традиційні та інноваційні технології відповідно до творчої особистості автора;

- Аналізувати результати педагогічної, асистентсько-балетмейстерської, виконавської, організаційної діяльності;
- Використовувати у навчальній, постановочній, репетиційній діяльності традиційні та інноваційні методи хореографічної педагогіки;
- Застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності відповідно до конкретних виробничих обставин;
- Відтворювати запропонований хореографом текст, забезпечуючи професійний рівень виконання, емоційну та акторську виразність;
- Застосовувати різноманітні танцювальні техніки в процесі виконавської та балетмейстерської діяльності;
- Знаходити оптимальні виконавські прийоми для втілення хореографічного образу.

Навчання з дисципліни «Мистецтво балетмейстера» відбувається у формі лекційних, практичних занять, самостійної роботи, модульних контрольних робіт та семестрового контролю.

4. Структура навчальної дисципліни.

Назва змістовних модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1 Хореографічна драматургія							
Тема 1 Сюжетна та безсюжетна хореографія.		2					
Тема 2 Архітектоніка хореографічного твору		2					
Тема 3 Інструментарії балетмейстера.				14			
Тема 4 Постановка хореографічної композиції за завданням.				54			
Модульний контроль					4		
Семестровий контроль					14		
Разом за 3 семестр	90	4		68			
Змістовий модуль 2 Сюжетна хореографія							
Тема 1 Підготовча робота над композицією з сюжетною хореографією.		2		14			4
Тема 2 Постановка хореографічної композиції на сюжетній основі.		2		20			10
Модульний контроль					4		
Семестровий контроль					4		
Разом за 4 семестр	60	4		34			14
Разом за рік	150	8		102			18

5. Програма навчальної дисципліни

І Змістовий модуль.

Хореографічна драматургія

Тема 1. Сюжетна та безсюжетна хореографія.

Лекційний модуль:

План:

1. Тема, ідея хореографічної композиції.
2. Першоджерела та їх обробка.

Тема 2. Архітектоніка хореографічного твору.

Лекційний модуль:

План:

1. П'ять частин драматургії.
2. Музична архітектоніка
3. Специфіка формування композиції танцю в різні прийоми.

Тема 3. Інструментарії балетмейстера.

Практичний модуль:

План:

1. Специфіка роботи з темпом, ритмом, та швидкістю руху
2. Варіювання лексики «Буквальний повтор»
3. Варіювання лексики за принципом
4. Варіювання лексики по темпу, ритму, зміні графічного напрямку руху.

Тема 4. Постановка хореографічної композиції за завданням.

Практичний модуль:

План:

1. Драматургія хореографічної дії.

2. Архітектонічні частини хореографічної дії.
3. Загальний аналіз.
4. Постановка хореографічного тексту.
5. Постановка та аналіз хореографічних малюнків та взаємодій між виконавцями.
6. Постановка та аналіз хореографічного наповнення номеру.
7. Відпрацювання вивченого та поставленого матеріалу.

II Змістовий модуль
Сюжетна хореографія

Тема 1. Підготовча робота над композицією з сюжетною хореографією.

Лекційний модуль:

План:

1. Композиційний план.

Практичний модуль:

План:

1. Видові, жанрові, стилістичні особливості лексичної основи.
2. Художнє рішення. Костюми, грим, реквізит, бутафорія.
3. Сценографія, сценічне світло.

Тема 2. Постановка хореографічної композиції на сюжетній основі.

Лекційний модуль:

План:

1. Аналіз музичного матеріалу. Лібрето.
2. Повна розробка композиційного плану.
3. Комплексне художнє рішення.

Практичний модуль:

План:

1. Тактовий розклад обраного музичного матеріалу.

2. Написання та аналіз лібрето до власної сюжетної хореографічної композиції.
3. Написання та аналіз архітектоніки до власної сюжетної хореографічної композиції.
4. Постановча робота.
5. Потановчий процес з виконавцями.
6. Композиційна побудова твору.
7. Відпрацювання вивченого матеріалу.

Критерії оцінювання практичного заняття

10 балів - студент досконально володіє термінологією та вдало застосовує її в методичному поясненні при постановці хореографічного твору. Визначає можливі помилки у виконанні танцівника, орієнтується в способах їх усунення. Швидко подає лексичний матеріал, а виконавець відтворює програмний матеріал; виконання вивченої лексики на високому рівні.

9 балів- студент допускає незначні помилки при подачі та виконанні лексичної основи композиції, аналізує та виправляє помилки допущенні в процесі практичного виконання руху, виконавець чітко відтворює задану кординацію руху.

8 балів- Студент на достатньому рівні демонструє підготовлений текст танцю, сценічно та методично вірно виконує лексику, допускає помилки при виконанні, але швидко реагує на зауваження та виправляє їх.

7 балів - Студент на достатньому рівні демонструє і танцювальні комбінації. Пластичні мотиви відповідають вимогам виконання медочичного та технічного характеру. Проявляє достатній рівень пояснення, а танцівник -запам'ятовування навчального матеріалу.

6 балів- Студент допускає помилки в виконаному завданні, не завжди знає структуру танцювальної комбінації, аналізує та знаходить причинні наслідки, які впливають на загальний результат виконання руху.

5 балів –Подача руху та лексичних утворень руху студентом має цілісну структуру, проте має методичні та технічні порушення при виконанні комбінацій. Рівень виконавської майстерності артиста на слабкому рівні.

4-3 бали -Виконання та подача танцювальних комбінацій на низькому рівні. Допущені помилки при їх виконанні, що не відтворюють поставлені хореографом завдання.

2- бали – Студент не готовий до постановочного процесу, не знає програмного матеріалу.

1 бал- Студент присутній на парі, але практично не працює.

6. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Семестр 5		Семестр 6	
			Модуль 1		Модуль 2	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1.	Відвідування лекційних занять	1	2	2	2	2
2.	Відвідування практичних занять	1	34	34	17	17
3.	Робота на практичних заняттях	10	34	340	17	170
4.	Виконання самостійної роботи	5	-	-	2	10
5.	Виконання модульної роботи	25	2	50	2	50
	Разом			426		249
Максимальна кількість балів: За п'ятий семестр – 426 За шостий семестр - 249						
Розрахунок коефіцієнта: За п'ятий семестр: $426/60 = 7,1$						

6.1 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль II Сюжетна хореографія		
Тема 1 Підготовча робота над композицією з сюжетною хореографією.	Складання композиційного плану	5
Тема 2 Постановка хореографічної композиції на сюжетній основі.	написати лібрето до власної хореографічної композиції.	5
<i>Разом: 18 год.</i>	<i>Разом: 10 балів.</i>	

Критерії оцінювання самостійної роботи студента

5 балів- студент повністю виконав завдання самостійної роботи. Виконане завдання відповідає вимогам та має чітку та цілісну структуру.

4 бали – завдання ,що винесене на самостійне опрацювання виконане повністю, проте має незначні помилки, які не впливають на загальний результат. Визначає помилки, та чітко формує причині наслідки.

3 бали- завдання самостійної роботи виконане на середньому рівні. Відслідковуються помилки, які впливають на загальне сприйняття виконаного завдання.

2 бали- студент знає завдання самостійної роботи, проте не демонструє його практичну чи не знає його теоретичну частину.

1 бал- Студент не виконав завдання самостійної роботи.

6.2 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

На 5 семестр заплановано 2 модульні контрольні роботи; на 6 семестр - 2.

Модульна контрольна робота № 1,2

Форма: практичний показ. Максимальна кількість балів – 25.

Завдання: продемонструвати власно створену сюжетну хореографічну композицію.

Модульна контрольна робота № 3, 4

Форма: практичний показ. Максимальна кількість балів – 25.

Завдання: продемонструвати власно створену хореографічну композицію.

Критерії оцінювання МКР №2 та МКР №4

Кількість балів	Роз'яснення
23-25 балів	Студент на високому художньому рівні демонструє створену хореографічну композицію, сценічно та методично вірно виконує лексику. Емоційно передає образ (якщо він передбачений завданням), використовуючи засоби сценічної виразності. Чітко та впевнено виконує рухи в гармонійному поєднанні з музичним матеріалом. Лібрето, композиційний план та архітектоніка композиції виконані правильно, згідно вимог. Аналіз музичного матеріалу докладний та структурований.
19-22	Студент на достатньому рівні демонструє створені хореографічну композицію. Пластичні мотиви відповідають вимогам виконання методичного та технічного характеру. Чітко та впевнено виконує рухи в гармонійному поєднанні з музичним матеріалом. Допущені помилки при написанні

	лібрето, проте студент аналізує та виправляє їх.
15-18	Студент допускає незначні помилки в виконаному завданні, аналізує та знаходить причинні наслідки, що впливають на загальний результат. Створене лібрето має технічні порушення.
10-14	Створені студентом хореографічні композиції мають цілісну структуру, проте наявні методичні та технічні порушення при побудові номеру. Рівень виконавської майстерності на слабкому рівні. Лібрето написано згідно вимог, проте композиційний план та архітектоніка створені з помилками, що впливають на загальний результат.
7-9	Композиція представлена студентом має низький рівень. Допущені помилки при виконанні комбінацій, що не відтворюють поставлені завдання. Не зміг написати лібрето, композиційний план та архітектоніку до створених хореографічних композицій.
1-6	Студент не знає програмного матеріалу. Не зміг створити хореографічні композиції відповідно до програмних вимог.

7.Форма проведення семестрового контролю

Форма семестрового контролю – екзамен (5 семестр). Практичний показ вивченого матеріалу.

До складання екзамену допускаються студенти, які протягом семестру виконали всі види робіт, передбачені навчальним планом та робочою програмою навчальної дисципліни «Мистецтво балетмейстера» 3 курс, і які за результатами проміжного контролю сумарно набрали не менше 35 балів. Студенти, які набрали менше ніж 35 балів, до екзамену не допускаються.

Орієнтовний перелік завдань:

1. Презентувати власно створену сюжетну композицію малої форми.

Критерії оцінювання:

40-30 балів. Постановка студента відповідає вимогам навчальної програми. На основі здобутих танцювальних знань, вмінь та навичок, самостійно та на високому рівні здійснює постановочно-творчу діяльність. При побудові хореографічного твору студент дотримується основних законів драматургії з урахуванням специфіки лексичної основи, що відповідає напрямку хореографії. Засобами хореографічного мистецтва розкриває зміст твору, використовуючи принципи хореографічної виразності. Музичний матеріал твору відповідає напрямку та драматургії хореографічного твору. Застосовує широкий спектр інструментаріїв постановки номеру.

29-19 балів. Постановочна робота здійснена на достатньому рівні. Студент в своїй роботі розкриває загальні етапи роботи балетмейстера. Драматургія номеру має незначні помилки та відхилення від основної дії. Образи, що використані в хореографічному творі розкриті частково. Лексичний матеріал побудований з урахуванням напрямку хореографії, але не повністю розкриває зміст номеру. Спектр інструментаріїв використаний балетмейстером на достатньому рівні.

18-9 балів. Постановка хореографічного твору студента виконана на низькому рівні. Основні етапи побудови хореографічного твору виконані з помилками, що порушують цілісність сприйняття номеру. Пластична основа танцю частково відповідає загальній концепції твору, виконується не чітко та не музично. Образи, що використовує постановник не розкриті засобами хореографічної виразності. Музичний матеріал, що використовує постановник не розкритий засобами пластичного рішення.

8-1 бал. Студент на слабкому рівні демонструє власну постановку. Хореографічний твір поставлений з грубими помилками основних законів драматургії хореографічного твору. Номер не розкриває зміст та ідею, обрану постановником ні в лексичному, ні в драматургічному співвідношенні. Музичний матеріал не відповідає ідеї номеру, використана лексика йде в розріз з загальним сприйняттям твору.

8.Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінка
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок.
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь).
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання.
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни.

9.Навчально-методична карта дисципліни «Мистецтво балетмейстера»

Разом: 150 год., практичні заняття – 102 год., лекції -8 год., самостійна робота – 14 год., модульний контроль – 8 год., семестровий контроль -18 балів.

Модулі	5 семестр				6 семестр	
	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II	
Назва модуля	Хореографічна драматургія				Сюжетна хореографія	
Кількість балів за модуль	426				249	
Теми лекцій	Сюжетна та безсюжетна хореографія <i>(відвідування – 1 бал) Всього – 1 бал</i>	Сценарна розробка. Композиційний план <i>(відвідування – 1 бал) Всього – 1 бал</i>			Підготовча робота над композицією з сюжетною хореографією. <i>(відвідування – 1 бал) Всього – 1 бал</i>	Постановка хореографічної композиції на сюжетній основі. <i>(відвідування – 1 бал) Всього – 1 бал</i>
Теми практичних занять			Інструментарії балетмейстера <i>(відвідування – 1 бал) 10 балів за роботу Всього – 77 балів</i>	Постановка хореографічної композиції за завданням. <i>(відвідування – 1 бал) 10 балів за роботу Всього – 297 балів</i>	Підготовча робота над композицією з сюжетною хореографією. <i>(відвідування – 1 бал) 10 балів за роботу Всього - 77 балів</i>	Постановка хореографічної композиції на сюжетній основі. <i>(відвідування – 1 бал) 10 балів за роботу Всього – 110 балів</i>
Самостійна робота	-	-	-	-	5 балів	5 балів
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота № 1,2 (50 балів)				Модульна контрольна робота № 3,4 (50 балів)	
коефіцієнт	426/60 = 7,1				-	

Рекомендована література

Основна (базова) література:

1. Богданов Г. Работа над композицией и драматургией хореографического произведения: Учебно-методическое пособие. – М.: ВЦХТ («Я вхожу в мир искусств»), 2007.
2. Богданов Г. Работа над танцевальной речью. – М., 2006.
3. Захаров Р. Сочинение танца. Страницы педагогического опыта. - М.: Искусство, 1983.
4. Захаров Р. Слово о танце. - М.: Молодая гвардия, 1979.
5. Захаров Р. Работа балетмейстера с исполнителем. - М.: Искусство, 1967.

Додаткова література:

1. Акимов В. Ф. Художник театра о своём творчестве. – М.: Искусство, 1973.
2. Балет. Энциклопедия (под редакцией Ю. Григоровича) – М.: Советская энциклопедия, 1980.
3. Добровольская Г. Н. Танец, пантомима, балет. – Л.: Искусство, 1975.
4. Захаржевская Р. Костюм для сцены. – М.: Сов. Россия, 1967.
5. Кандинский В. Точка и линия на плоскости. – СПб.: Азбука-классики, 2004.
6. Кристи Г. В. Основы актёрского мастерства. – М.: Советская Россия, 1970.
7. Лопухов Ф. Хореографические откровения. - М.: Просвещение, 1971.
8. Лопухов Ф. Путь балетмейстера. – Берлин: Петрополис, 1925.
9. Мазель Л. А., Цукерма В. А. Анализ музыкальных произведений. – М.: Музыка, 1967.
10. Мочанов Ю. А. Композиция сценического пространства. – М.: Просвещение, 1981.
11. Музыка и хореография современного балета. Сборник статей. Вып.2. – Л., 1977.
12. Новерр Ж. Ж. Письма о танце и балетах. – Л.-М., 1965.
13. Рындин В. Ф. Художник и театр. – М.: Искусство, 1966.